

INFORME SOBRE CALDES DE GARRIGUELLA

Caldes de Garriguella és la capital de la comarca de la Garriguella, que ocupa el vessant marítim de la serra Meridional.

Caldes és un típic municipi del litoral mediterrani. Té 45 km² i el rega la riera de les Freixes. A l'oest de la població es troba el punt més alt de la comarca, el puig de Sant Sebastià (830 m) i a l'est hi ha el turó de la Mola. El terme municipal té dos nuclis urbans importants. A l'interior, a la vora del riu, Caldes de Garriguella, amb 20.500 habitants; a la costa hi ha la Marina de Caldes, tocant a la platja i al port esportiu i pesquer, amb 5.000 habitants que a l'estiu gairebé es quintupliquen.

El territori es distribueix en un 58% de zona agrícola (sobretot vinyes), un 26% de zona forestal, un 12% de sòl urbanitzable i equipaments i un 4% de zona costanera i aiguamolls litorals. El pla general d'urbanisme va ser aprovat el 1994.

En el segle XVIII el municipi tenia una economia basada en la producció de vins i aiguardents. Es conserven nombroses masies de l'època, moltes d'elles de caràcter senyorial, i alguns cellers modernistes de gran valor arquitectònic. Al segle XIX s'hi establiren uns quants tallers tèxtils i una petita fàbrica de paper. No fa gaire s'hi ha instal·lat una indústria electrònica de tecnologia punta. Les fonts d'aigües termals, conegudes des de l'època romana, van ser aprofitades el segle passat per bastir el balneari de Caldes, que actualment disposa de 60 places, amb un alt nivell d'ocupació. L'activitat turística, que va adquirir importància durant els anys seixanta, ha experimentat un nou impuls des de la construcció del port esportiu. Actualment l'activitat econòmica manté un equilibri entre els tres grans sectors: agrícola i pesquer, industrial i de serveis.

Els contraforts de la serra estan poblats de pinedes de pi blanc, afectades sovint per incendis forestals. Els caçadors, agrupats en una societat local, són els qui més freqüenten la serra. També els motoristes solen circular per les pinedes els caps de setmana.

Al congost de la Fou, on el riu s'encaixa a la muntanya, hi ha un vell alzinar amb arbres centenaris i un pintoresc salt d'aigua. L'Ajuntament ha declarat el paratge d'interès especial i els mestres del poble duen a terme la confecció d'uns itineraris pedagògics que hi recorren.

La costa ha estat força alterada ja que les urbanitzacions han destruït, en part, la pineda de pi pinyer i les dunes litorals. Prop de la desembocadura del riu hi ha uns aiguamolls litorals de poca extensió, degradats a causa dels abocaments de runes que s'hi fan. En les èpoques de migració s'hi poden veure encara nombrosos ocells aquàtics. El grup ecologista l'Arpella reclama el disseny d'un pla d'acció urgent per a la protecció de les pinedes, dunes i aiguamolls que encara resten intactes i la recuperació dels que sigui possible. L'estiu passat, aquest mateix grup va organitzar un camp de treball amb voluntaris per netejar l'indret de deixalles i construir-hi un observatori.

Afortunadament, des de la dècada dels vuitanta el municipi depura totes les seves aigües residuals i el riu ha recuperat la seva qualitat; ara s'hi fan treballs de reforestació a les riberes, però encara queden bastants trams per replantar. No és estrany veure-hi electrodomèstics abandonats i runa llençada a les vores.

A la comarca hi ha nombroses restes prehistòriques disperses, entre les quals destaquen els tallers de sílex dels camps de la finca de can Morgades. Els ibers van construir un poblat prop del turó de la Mola, del qual resten algunes parets que han quedat al descobert a causa d'excavacions furtives. Una gran part del jaciment roman sense excavar.

A tota la vall de la riera de les Freixes hi ha restes romanes. Un dels principals jaciments es troba sota el barri antic de Caldes. Les restes trobades suggereixen que hi va haver una ciutat amb banys que aprofitava les aigües termals. Un altre dels jaciments es troba prop de l'abocador que ja quasi és ple del tot.

L'església i el barri antic de Caldes són els testimonis més importants de l'arquitectura gòtica. A l'església hi ha una antiga imatge de Sant Sebastià, molt venerada a tota la comarca. Cada any es fa un aplec organitzat per la Confraria de Pescadors que atreu molta gent. Al turó de la Mola hi ha també les ruïnes d'un castell medieval. El creixement econòmic del segle passat va afavorir l'aparició d'una burgesia que va deixar la seva petja en diversos edificis modernistes com ara la casa Ametller, la casa Guix i el Casino.

El municipi té un museu amb col·leccions locals creat el 1934. Actualment no té personal fix i la presentació de les sales ha quedat molt envellida. Hi ha un grup de col·laboradors i estudiants que, en coordinació amb el Centre Excursionista, elaboren un inventari de les masies de la comarca.

Als locals parroquials hi ha diverses vitrines amb materials d'excavacions del poblat ibèric. El mossèn coordina un grup d'aficionats a l'arqueologia que exerceix un cert control del jaciment ibèric i intenta evitar els saqueigs dels furtius.

Recentment l'Ajuntament ha rebut un llegat de llibres, documents i col·leccions d'ocells naturalitzats que pertanyien al farmacèutic i erudit local Dr. Requesens. La família Rovira Milà conserva a la seva casa pairal una col·lecció de materials etnogràfics de la comarca.

La població disposa de dues biblioteques, una de popular i una altra de tècnica. Té dos instituts de secundària i el col·legi dels escolapis, equipat amb un gabinet de física experimental. Compta també amb una emissora d'informació municipal i un setmanari d'àmbit comarcal, La Veu de la Garriguella.